

høves. Det, man pleier, eller det, man i alt Fald pleiede i den Tid, jeg nød militær Undervisning paa Kadetakademiet og paa den militære Højskole, at regne, var, at der skulde være een Mand mindst for hver Alen af Fronten eller 1—3 Mand. Jeg vil dog bede betænke, om man virkelig vil være i Stand til, naar Sjælland ikke er i Forbindelse med de øvrige Landsdele, at stille den tilstrækkelige Styrke op til at forsvare Kjøbenhavn. Ogsaa jeg tror, at det vilde være puseeligt, om man snart kunde komme bort fra Tanken om Kjøbenhavns Befæstning; thi selv om jeg personlig havde en ligesaa afgjort Mening for, at det var det Rette, som jeg nu har for, at det ikke er det Rette, er jeg overbevist om, at Stemmningen heri Salen hverten er eller nogenfinde vil blive faaledes, at man vilde gaa ind derpaa, og derfor vilde jeg meget ønske, om den høitærede Regering snart vilde faste Blikket paa andre Punkter, som man nødvendigvis maa komme til, naar Kjøbenhavns Befæstning er orgiven. Dermed mener jeg naturligvis ikke, at vi skulle lade denne Del af Sjælland ligge forsvareløs. Det vilde være i Modsigelse med, hvad jeg udtalte med Hensyn til Sjælland, men jeg tror ogsaa, at det vil være muligt at yde et godt Værn for disse Landsdele, navnlig for det nordlige Sjælland. Der er allerede omtalt et Forsvarsmiddel, som vel kun er i sin Begyndelse, men om hvilket det vistnok tør siges, at det har en stor Fremtid for sig, og det er flydende Søminestationer. Jeg er naturligvis ikke saa sagkyndig, at jeg kan dømme derom, men jeg veed, at det er udtalt af meget Sagkyndige, at det vil være muligt at spørre Sundet udenfor Kjøbenhavn ved to eller tre Søminestationer i Drogden og Flintetrenden, og den nordlige Indgang til Sundet, nemlig ved Helsingør, ved to saadanne. Naar jeg siger „spærre“, er det naturligvis ikke min Mening, at Sundet skulde spærres for Alle og Enhver; thi det vilde vel sagtens andre Magter ikke tillade os, men det er heller ikke anderledes at forstaa, end at de mindre Fartøier, saavidt jeg veed, vilde kunne seile hen over Minerne, og de større Skibe vil man let kunne lodsse udenom; men ved en saadan Ufspærring af det egentlige Sund vilde man skabe sig efter min Mening en Operationsbasis for vor Flaade, som jeg for mit Vedkommende vilde lægge meget mere Vægt paa end paa den ved Aggersøfunds, uagtet jeg tilstaa, at den ved Aggersøfunds ogsaa har noget Tiltalende ved sig. — Der har været talt meget om, at der skulde slaas et afgjørende Slag ved Kjøbenhavn, og det nærmest jo fra den Side, der har holdt paa Kjøbenhavns Befæstning. Det er vel muligt, at der ikke desto mindre kunde komme til at blive slaet Slag ved Kjøbenhavn, hvis det lykkes Fjenden at gjøre Landgang, som jeg nævnte før, i Sterns Herred og sætte sig fast i dette Terrainaffnit, der skyder sig ud i Havet, med Front mod

Vest bag Tryggevælde Na, og hvis Fjenden saa efterhaanden maatte føre flere Tropper over og gaa frem og affjære Forbindelsen mellem den Del af Sjælland, som er adskilt ved Indsnittet fra den inderste Del af Roskilde Fjord til Kjøge Bugt. I saa Fald mener jeg, at den Hærstyrke, som stod Nord for Indsnittet, maatte komme til at møde Fjenden i Nærheden af Kjøbenhavn; men dersom den da stod uden yderligere Værn, maatte dette Slag blive det sidste, og tabes dette, er Alt tabt, og da ere alle Underhandlinger forbi; thi det er for sent at underhandle, naar man staa magtesløs. Skal man underhandle, maa Magt staa mod Magt, og ikke Overmagt mod Usmagt, og derfor anser jeg det for nødvendigt, at det egentlige Kastel paa Sjælland, som jeg vil kalde det, findes nordligere, og jeg kan ikke tænke mig et mere passende Sted dertil end paa det mest strategiske Punkt, vi have, nemlig ved Helsingør. Dermed mener jeg ikke, at vi strax skulde gaa til at anlægge store permanente Værker paa dette Sted. Jeg tror overhovedet, at det er farligt at skabe for meget Fast strax. Det Første, der udkastes i Ingeniørens Stue, er Noget, der ofte ved nærmere Prøvelse viser sig ikke tilstrækkelig holdbart, og som trænger til Ændringer i flere eller færre Punkter, og jeg tror derfor, at man skal begynde med noget Mindre, begynde med en Befæstning omtrent som Dybbøl, som efterhaanden kunde udvides maaffe til en befæstet Leir. Naar min ærede Nabo til Høire (Bojzen) har berørt dette Punkt, og i den Anledning har sagt, at vi forinden skulde gaa til Udenrigsministeriet og spørge om det politiske Forhold til Øjenboen paa den anden Side af Sundet, saa maa jeg sige, at hvor rigtigt det end kunde være, at vi pleiede Underhandlinger med Udenrigsministeriet samtidig med, at vi gjorde det med Krigsministeriet, vilde der neppe kunde gives noget afgjørende Svar, som kan passe paa alle mødende Tilfælde; men naar der er Tale om at lægge en Befæstning, spørre eller mindre, paa dette Punkt, jeg taler om, tror jeg, at det har Betydning for alle Tilfælde endogsaa for de ugunstigste. Jeg tror, at det er et Punkt, som baade vore Venner og Fjender, baade Allierede og Modstandere, strax ville pege paa; og hvis vi ikke forveien der have noget Fast, ville vi søge saa snart som muligt at skaffe det. Jeg hører til dem, der helst vil skrive Krig med Sværrig paa Umulighedernes Regning; men selv om man skulde forudsætte noget Saadant, vilde jeg sige: det er det første Punkt, vi skulle have fast. Jeg kan ikke tænke mig noget Tilfælde, hvor der ikke var noget rigtig Brug for et saadant Punkt. Man har i disse Dage hørt enkelte Røster tale om, at det maaffe var rigtigst at flytte Alt, hvad der vedkommer Hærens og Flaadens Udrustning, til Aggersøfunds, til en Landsbefæstning der og gjøre det til Hovedoplagsstedet. Hvor tiltalende end dette i visse Henseender kan